

Tisková zpráva

Ohlédnutí za volbami do zastupitelstev krajů – Naše společnost – speciál – listopad 2020

- ⊙ Jako hlavní téma říjnových krajských voleb dotázaní nejčastěji uváděli zdravotnictví a záležitosti spojené s pandemií COVID-19.
- ⊙ S výsledky voleb převládá spokojenost (35 %) nad nespokojeností (17 %), 36 % občanů je pak spokojeno „tak napůl“.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Ve svém listopadovém speciálním šetření se CVVM SOÚ AV ČR vrátilo k říjnovým volbám do krajských zastupitelstev. Speciální výzkum byl proveden v rámci projektu Naše společnost, za otázky a design šetření zodpovídá CVVM, data sbírala společnost Median. Šetření konkrétně zjišťovalo, co bylo pro dotázané hlavním tématem těchto voleb, zda se voleb zúčastnili, jaký byl důvod jejich účasti, případně neúčasti, kdy se tak rozhodli, kterou stranu volili a proč, zda se orientovali při výběru spíše na stranu nebo na konkrétní kandidáty a jak jsou spokojeni s výsledky voleb.

Nejprve byla všem dotázaným položena otevřená otázka, co bylo pro ně nejdůležitějším tématem říjnových krajských voleb.¹ Otázka byla pokládána bez filtru všem respondentům bez ohledu na to, kde mají trvalé bydliště, a zda se tudíž mohli krajských voleb zúčastnit jako voliči, nebo nikoli, protože v Praze krajské volby neprobíhaly, protože pražský magistrát je volen v rámci voleb do obecních zastupitelstev. Výsledky se přitom v tomto ohledu příliš neliší, i když mezi respondenty s trvalým bydlištěm v Praze² se pochopitelně častěji na danou otázku objevovala spontánní odpověď, že nevolili, respektive že jich se dané volby netýkaly. Jako nejčastější konkrétní témata voleb se objevovalo buď zdravotnictví nebo přímo situace spojená s pandemií COVID-19, což uvedlo 14 % dotázaných v rámci celého souboru, v rámci respondentů s trvalým bydlištěm mimo Prahu to bylo 15 %. Prakticky shodně po 5 % (mezi mimopražskými po 6 %) se jako hlavní témata objevila doprava či dopravní infrastruktura a životní prostředí. Rovněž po 5 %, a to jak v celém souboru, tak v rámci souboru bez dotázaných s trvalým bydlištěm v Praze, se objevovala ekonomika včetně zaměstnanosti a jiných s ekonomikou souvisejících aspektů a pak ještě i skupina odpovědí reflektujících volenou stranu, její program, kandidáty a podobně. Po 3 % dotázaní uváděli vedení krajů, buď ve smyslu jeho změny, nebo naopak zachování, a dále rozvoj kraje a rovněž protest proti současné vládě, proti hnutí ANO, případně proti premiérovi Andreji Babišovi. Okolo 2 % dotázaných uvádělo jako hlavní téma krajské rozpočty, dotace a hospodaření krajů, životní úroveň a sociální jistoty, případně konkrétní věci spojené se sociální politikou včetně důchodů, výstavbu a investice do infrastruktury obecně (mimo dopravní infrastruktury), školství a bezpečnost. Alespoň jedno procento pak uvádělo různé sociální skupiny, jako seniory, matky samoživitelky, rodiny s dětmi či mladé lidi, korupci a migraci. Ostatní témata se vyskytovala s menší frekvencí, 12 % uvedlo, že žádné nejdůležitější téma pro ně volby neměly, 14 % odpovědělo, že neví, a mezi těmi, kdo nemají trvalé bydliště v Praze, pak ještě 6 % spontánně uvedlo, že nevolili.

V otázce na volební účast³ mezi dotázanými, kteří mají trvalé bydliště v krajích mimo Prahu a měli volební právo (N=896), 61 % uvedlo, že se voleb zúčastnilo, což je výrazně vyšší podíl, než jaká byla skutečná volební účast (38 %). To je u voleb „druhého řádu“, jako jsou volby do zastupitelstev krajů, volby do Evropského parlamentu, do Senátu a zastupitelstev obcí, obvyklý jev. Tyto rozdíly mohou být způsobeny tím, že šetření jsou prováděna dobrovolnou formou. U aktivních angažovaných občanů je vyšší pravděpodobnost, že půjdou volit, a zároveň vyšší pravděpodobnost, že se budou ochotni zúčastnit sociologického šetření. Dalším důvodem může být určitá stylizace dotázaných projevující se u některých citlivých témat.

¹ Otázka: „Ve dnech 2. a 3. října 2020 se konaly volby do krajských zastupitelstev. Které téma bylo pro Vás osobně nejdůležitější v těchto volbách?“

² Mezi respondenty s trvalým bydlištěm v Praze v rámci daného souboru byla 4 % těch, kdo bydlí mimo Prahu v některém z krajů, naopak mezi dotázanými bydlícími v Praze je 11 % těch, kteří mají své trvalé bydliště mimo Prahu.

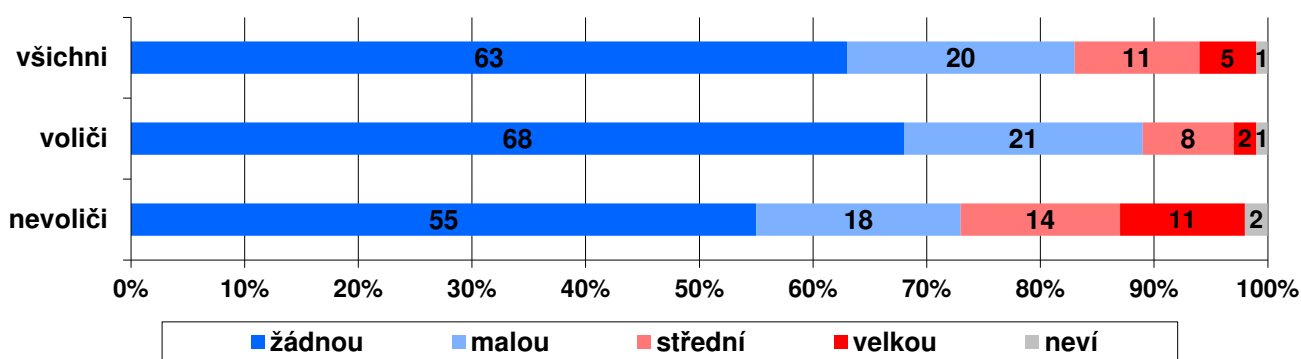
³ Otázka: „Zúčastnil(a) jste se voleb do krajských zastupitelstev?“ Možnosti odpovědí: Ano; ne; ne, protože jste v té době neměl volební právo; ne, protože jste v té době bydlel v Praze.

Volební účast roste se vzděláním, přičemž relativně vyšší je mezi absolventy středních škol s maturitou a vysokoškoláky. Vyšší účast deklarovali lidé nespokojení s politickou situací, naopak méně často k volbám podle vlastního vyjádření přišli ti, kdo jsou s politickou situací „ani spokojeni, ani nespokojeni“. Častěji volili lidé, kteří důvěřují (již nově zvolenému) zastupitelstvu kraje, případně kteří „rozhodně důvěřují“ hejtmanovi svého kraje. Deklarovaná účast roste také se zlepšujícím se subjektivním hodnocením materiálních životních podmínek vlastní domácnosti. Z hlediska sebezařazení na škále levice – pravice je deklarovaná volební účast výrazně nižší mezi těmi, kdo se nedokážou zařadit a volí odpověď „nevím“, naopak vyšší je u těch, kdo se řadí jednoznačně na pravici.

Těm dotázaným, kteří se voleb nezúčastnili, ačkoli měli právo volit (N=342), byla položena otevřená otázka na hlavní důvod jejich neúčasti.⁴ Největší část mírně přesahující jednu čtvrtinu (26 %) tvořily odpovědi, že neměl čas nebo možnost jít volit, protože byl v práci, mimo domov, případně měl nějaké jiné neodkladné záležitosti. 16 % těch, kdo se voleb nezúčastnili, uvedlo, že nemělo koho volit, že si nedokázalo mezi kandidujícími stranami vybrat a podobně. Dalších 10 % podle vlastního vyjádření nedůvěřuje politikům. 9 % dotázaných jako důvod volební neúčasti uvedlo nemoc, k čemuž lze přidat 6 % těch, kdo volit nešli buď kvůli obavám z COVID-19, nebo kvůli tomu, že byli v karanténě. 7 % pak uvedlo, že nikdy k volbám nechodí, dalších 6 % se o politiku nezajímá a podle 4 % jít k volbám nemělo smysl, protože volby stejně nic nezmění. Další 4 % nevoličů označila krajské volby za nepodstatné, rovněž 4 % uvedla, že se jim prostě nechtělo jít volit. Mezi jinými důvody, které se vyskytovaly méně často, se objevovala nedůvěra k výsledkům voleb, to, že dotázaní o konání voleb nevěděli, nesouhlas s existencí krajů a také absence platného občanského průkazu.

Respondentům, kteří se voleb zúčastnili (N=547), byla položena analogická otevřená otázka na hlavní důvod jejich účasti.⁵ V tomto případě se nejčastěji objevovaly výroky ve smyslu, že volit je normální, že volí vždy nebo že uplatňuje své právo volit, které tvořily bezmála čtvrtinu (24 %) všech odpovědí na danou otázku. 13 % respondentů se vyjádřilo, že jde o občanskou povinnost. 11 % jako svůj hlavní důvod uvedlo snahu o změnu obecně či konkrétněji změnu ve vedení kraje. Shodně 10 % dotázaných jako hlavní důvody své účasti ve volbách uvádělo potřebu podpořit svoji preferovanou stranu nebo touhu vyjádřit svůj názor, ovlivnit situaci a podílet se na rozhodnutí, kdo bude dál řídit kraj. 6 % chtělo podpořit nějakého svého preferovaného kandidáta či kandidáty a dalších 6 % se svou volbou vymezovalo proti někomu nebo něčemu. 4 % za svůj hlavní důvod zmiňovala pocit odpovědnosti za kraj, další 4 % pak uváděla výroky obecně orientované na lepší budoucnost, překonání krize nebo zastavení negativního trendu vývoje. 1 % dotázaných pak jako hlavní důvody uvádělo přání zachovat stávající vedení kraje, zdravotnictví či COVID-19 a také to, že šli volit spolu s někým jiným z rodiny či z okruhu známých. Jiné odpovědi se objevovaly méně často, 2 % uvedla, že neví, jaký byl hlavní důvod jejich účasti.

Graf 1: Jakou roli hrály obavy z nákazy COVID-19 při rozhodování o volební účasti⁶ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10. - 19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

⁴ Otázka: „Jaký byl hlavní důvod Vaší neúčasti ve volbách do krajských zastupitelstev?“

⁵ Otázka: „Jaký byl hlavní důvod Vaší účasti ve volbách do krajských zastupitelstev?“

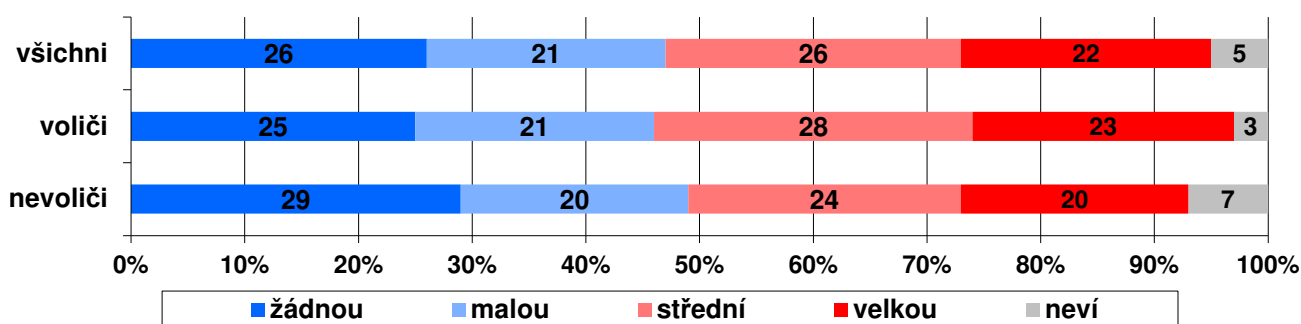
⁶ Otázka: „Když jste se rozhodoval(a), zda jít nebo nejít k volbám, jak velkou roli u Vás hrála obava z nakažení koronavirem?“ Možnosti odpovědí: Žádnou, malou, střední, velkou.

Dotázaným, kteří se mohli krajských voleb zúčastnit (N=896), byla položena otázka, jakou roli v jejich rozhodnutí o tom, zda půjdou, nebo nepůjdou k volbám, hrála obava z případného nakažení koronavirem. Jak ukazují výsledky šetření zachycené v grafu 1, více než tři pětiny (63 %) potenciálních voličů uvedly, že v jejich případě taková obava nehrála vůbec žádnou roli, u pětiny (20 %) hrála roli pouze malou, u 11 % střední a u 5 % velkou. Zřetelně se v tomto ohledu ovšem liší nevoliči od voličů. Mezi nevoliči žádnou roli obava z možné nákazy COVID-19 nehrála u mírně nadpoloviční většiny (55 %), střední (14 %) či velkou (11 %) roli obavy z možné nákazy uvádí čtvrtina těch, kdo volit nebyli. Mezi voliči „žádnou“ roli uvedly více než dvě třetiny, zatímco „střední“ či „velkou“ roli připustila jen desetina.

Z analýzy na základě sociodemografických znaků vyplynulo, že role obavy z možné nákazy rostla s věkem a klesala se zlepšujícím se hodnocením materiálních životních podmínek domácnosti. Relativně vyšší byla mezi vyučenými a lidmi se středním vzděláním bez maturity, naopak nižší mezi absolventy středních škol s maturitou či vysokoškolský. Z hlediska současného zaměstnání byla pak větší role mezi důchodci a nezaměstnanými, naopak nižší byla u studentů a vysoce kvalifikovaných odborných nebo vedoucích pracovníků.

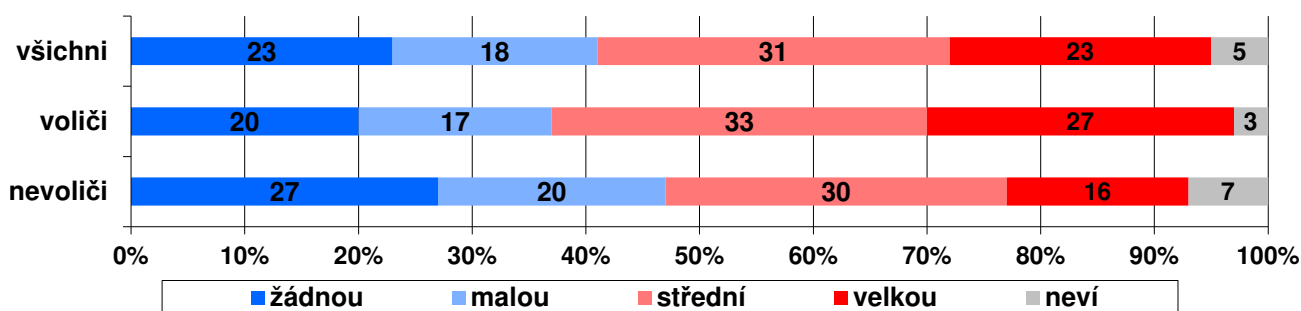
Mezi dotázanými oprávněnými volit, kteří se voleb nezúčastnili (N=346), bylo dále zjišťováno to, jaký vliv na jejich rozhodnutí o volební účasti či neúčasti měly jejich názory na práci vlády a kraje během koronavirové krize a v ostatních oblastech.⁷ Voličům (N=549) pak byla položena analogická otázka ohledně jejich volby.⁸

Graf 2: Jakou roli hrálo hodnocení práce vlády během koronavirové krize při volebním rozhodování (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10. - 19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

Graf 3: Jakou roli hrálo hodnocení práce vlády v ostatních oblastech při volebním rozhodování (%)

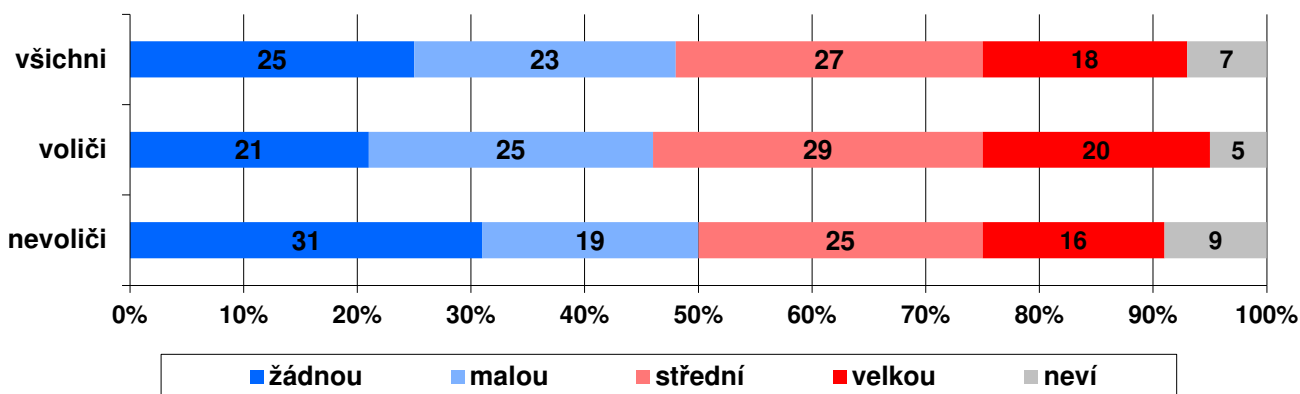

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10. - 19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

⁷ Otázka: „A když jste se rozhodoval(a), zda jít nebo nejít k volbám, jak velkou roli u Vás hrály následující věci? a) Hodnocení práce vlády ČR během koronavirové krize, b) Hodnocení práce vlády ČR v ostatních oblastech, c) Hodnocení práce kraje během koronavirové krize, d) Hodnocení práce kraje v ostatních oblastech.“ Možnosti odpovědí: Žádnou, malou, střední, velkou.

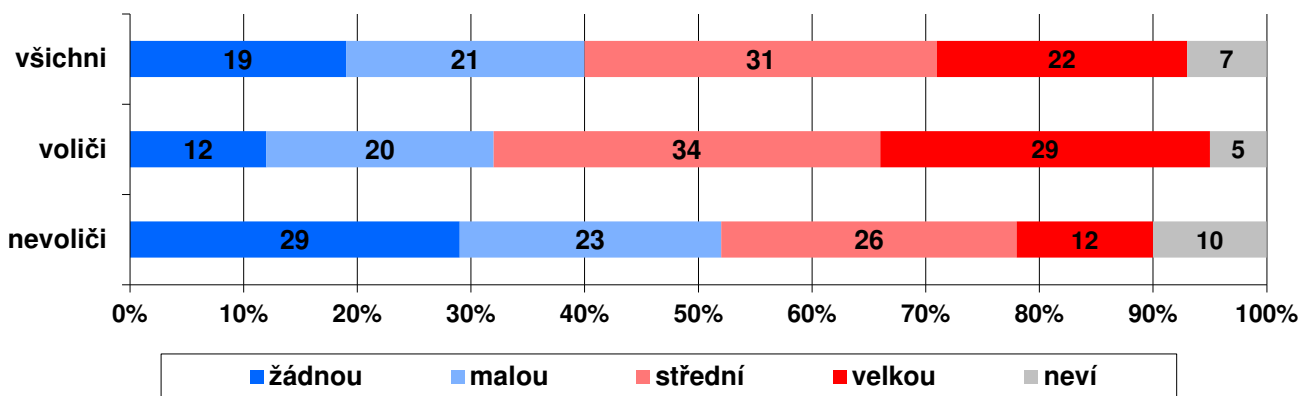
⁸ Otázka: „Když jste se rozhodoval(a), jakou stranu volit, jak velkou roli u Vás hrály následující věci? a) Hodnocení práce vlády ČR během koronavirové krize, b) Hodnocení práce vlády ČR v ostatních oblastech, c) Hodnocení práce kraje během koronavirové krize, d) Hodnocení práce kraje v ostatních oblastech.“ Možnosti odpovědí: Žádnou, malou, střední, velkou.

Graf 4: Jakou roli hrálo hodnocení práce kraje během koronavirové krize při volebním rozhodování (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10. - 19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

Graf 5: Jakou roli hrálo hodnocení práce kraje v ostatních oblastech při volebním rozhodování (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10. - 19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

Tabulka 1: Jakou roli hrálo při volebním rozhodování hodnocení práce krajů a vlády (průměr)

	Role hodnocení vlády		Role hodnocení kraje	
	Koronavirová krize	Ostatní oblasti	Koronavirová krize	Ostatní oblasti
všichni	2,46	2,57	2,42	2,62
voliči	2,50	2,70	2,51	2,84
nevoliči	2,38	2,37	2,28	2,25

Pozn.: Průměry na škále 1 až 4. kde 1 = „žádnou“, 2 = „malou“, 3 = „střední“ a 4 = „velkou“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10. - 19. 11. 2020, 896 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

Výsledky zachycené v grafech 2 až 5 a v tabulce 1 ukazují, že ačkoli u všech čtyř zkoumaných faktorů potenciálně ovlivňujících to, jak se lidé rozhodovali, když zvažovali, zda k volbám mají jít a koho volit, se podíl respondentů, kteří těmto faktorům připsali velkou či střední roli, pohyboval zhruba okolo jedné poloviny (45 % - 54 %) a vždy byl statisticky srovnatelný nebo o něco vyšší než podíl těch, kdo zkoumaným faktorům nepřipisovali žádnou roli nebo jen malou roli při svém volebním rozhodování, přesto mezi nimi existují určité poměrně zřetelné rozdíly, které naznačují,

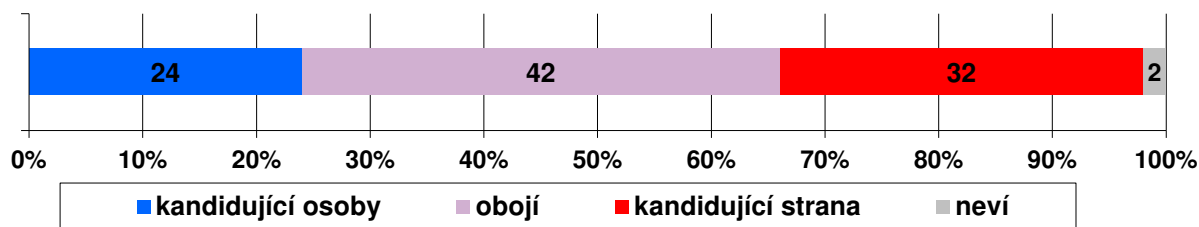
že větší význam sehrávalo hodnocení krajů než vlády a že ostatní oblasti měly o něco větší význam, než otázka reakce na koronavirovou krizi. Za pozornost zde stojí v první řadě skutečnost, že lidé, kteří volit nebyli, u všech čtyř faktorů jejich roli na své volební rozhodnutí hodnotili velmi podobně (všechny čtyři se svými průměry vešly do intervalu 0,13 bodu), zatímco u voličů jsou vidět v tomto hodnocení zřetelné rozdíly. Zároveň, když pomíneme podíl odpovědí „neví“, který byl vyšší u nevoličů, mezi oběma skupinami se neobjevuje vůbec žádný významný rozdíl v tom, jak hodnotí roli práce vlády v souvislosti s koronavirovou krizí. U hodnocení práce vlády v ostatních oblastech je naproti tomu rozdíl poměrně zřetelný, ale není ani zdaleka tak výrazný, jako je u analogického hodnocení práce krajů, kterému v průměru voliči přisuzují vyšší váhu než hodnocení práce vlády. V případě hodnocení práce krajů v souvislosti s koronavirovou krizí pak na rozdíl od hodnocení téhož na úrovni vlády se mezi voliči a nevoliči menší statisticky významný rozdíl objevuje, ale zároveň hodnocení významu reakce na koronavirovou krizi v případě vlády a v případě kraje se u voličů prakticky neliší, přičemž obojí zřetelně zaostává za hodnocením významu ostatních oblastí.

Podrobnější analýza ukázala, že z hlediska pohlaví „velkou“ roli práci vlády v souvislosti s koronavirovou krizí na své volební rozhodování připisují častěji ženy oproti mužům. Podle věku reakci na koronavirovou krizi jako významný faktor hodnotí ve zvýšené míře dotázaní ve věku od 18 do 24 let, u ostatních oblastí je to pak kohorta od 18 do 34 let. Naopak v kategorii od 65 let výše se u všech čtyř faktorů objevoval nižší podíl varianty „velkou“ a vyšší podíly „střední“ či „malou“. Spolu s nejvyšším stupněm dokončeného vzdělání pak mírně stoupá význam přiřádaný práci kraje v oblastech mimo koronavirovou krizi.

Voličům, kteří uvedli, kterou stranu, hnutí či volební koalici v krajských volbách volili (N=543), byla dále položena otázka na hlavní důvod, proč volili právě tuto stranu.⁹ Z výsledků vyplynulo, že nejčastěji se jako hlavní důvod volby konkrétní strany objevují výroky vyjadřující důvěru či sympatie ke kandidátům nebo představitelům příslušné strany (15 %), případně výroky vyjadřující sympatie a pozitivní vztah k straně samotné (15 %), dále důvěryhodnost volené strany (13 %), dobrý volební program (11 %) a v menší míře zmiňující postoje nebo hodnoty zastávané volenou stranou (6 %) a pozitivní zkušenosti s jejím působením a prací v předchozím období včetně schopnosti plnit volební sliby (6 %). 5 % voličů si od volby své strany slibovalo nějakou změnu, 4 % dotázaných uvádělo různé taktické důvody volby, jako např. že strana měla vyhlídky uspět a porazit jinou stranu, je součástí koalice nebo opozice, kterou dotázaný podporuje, a podobně, 3 % pak danou stranu označila za „nejmenší zlo“ a rovněž 3 % dotázaných voličů pak uvedlo, že strana, kterou volili, nejvíc myslí na obyčejné lidi. Podle 2 % bylo hlavním důvodem, že volený subjekt je schopný nejlépe čelit současné krizi. Alespoň 1 % uvedlo jako svůj hlavní důvod nezátíženost strany skandály a její blízkost komunální nebo regionální politice. Méně často se pak objevovala různá konkrétní témata, jako např. výstavba nové nemocnice a jiné věci související se zdravotnictvím, životní úroveň či bezpečnost, postoj preferované strany k otázce imigrace, ale rovněž výsledek použití volební kalkulačky, doporučení někoho známého nebo z rodiny či snaha o zabránění změně a zachování statu quo. 3 % oslovených voličů neuměla své důvody formulovat a zvolila odpověď „nevím“.

Ti, kdo se podle vlastního vyjádření voleb zúčastnili (N=549), dále odpovídali na otázku, co bylo pro rozhodování při jejich volbě důležitější, jestli to byly kandidující osobnosti, nebo kandidující strana.¹⁰

Graf 6: Co je důležitější při volbě strany, kandidující osobnosti, nebo strana? (%)

Zdroj: CVVM SOU AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10. - 19. 11. 2020, 549 respondentů starších 18 let, kteří se zúčastnili krajských voleb, kombinace metod CAWI a CATI.

⁹ Otázka: „Jaký byl hlavní důvod, který Vás vedl k volbě této strany?“

¹⁰ Otázka: „Co pro Vás bylo při rozhodování o tom, komu dáte svůj hlas, důležitější? Konkrétní osoby, jejich pověst, vystupování apod. bez ohledu na to, která strana je navrhla, to, za kterou stranu či hnutí tyto osoby kandidují, a až potom o jakou osobu se jedná, nebo obojí je pro Vás stejně důležité?“

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 6, největší část účastníků krajských voleb převyšující mírně hranici dvou pětín (42 %) se vyjádřila, že obojí, tj. kandidující osobnosti i strana jako taková, je pro jejich rozhodování stejně důležité, mezi těmi, kdo upřednostnili některou z variant, pak mírně převládají ti, kdo se orientují spíše na stranu, kteří tvoří necelou třetinu (32 %), zatímco ti, kdo za důležitější označují kandidující osobnosti, tvoří necelou čtvrtinu (24 %). 2 % dotázaných se neuměla rozhodnout a zvolila odpověď „nevím“.

Podrobnější analýza ukázala, že na stranu se ve zvýšené míře orientují muži (40 % proti 22 % mezi ženami). Z hlediska věku, vzdělání nebo hodnocení materiálních životních podmínek domácnosti se v tomto ohledu významné rozdíly neobjevily. Z hlediska sebezaražení na pravolevé škále politické orientace se k volbě strany častěji přiklánějí ti, kdo se řadí k pravému středu, naopak spíše kandidáty za důležité ve zvýšené míře označovali ti účastníci krajských voleb, kteří se hlásí jednoznačně k pravici.

Šetření mezi voliči (N=549) i mezi nevoliči (N=346) rovněž zjišťovalo, kdy se rozhodli, jak se v krajských volbách zachovají.¹¹

Tabulka 2: Čas volebního rozhodnutí voličů a nevoličů (%)

Voliči (N=549)		Nevoliči (N=346)	
Vždy takto hlasoval	18	Nikdy nehlasuje	9
Je to již dlouho	29	Je to již dlouho	18
Během minulého roku	10	Během minulého roku	6
Před několika měsíci	12	Před několika měsíci	9
Před několika týdny	7	Před několika týdny	7
Několik dní před volbami	19	Několik dní před volbami	33
V den voleb	4	V den voleb	12
Neví	1	Neví	6

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10. - 19. 11. 2020, 985 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

Z výsledků zachycených v tabulce 2 vyplývá, že voliči se pro volbu strany v průměru rozhodují zřetelně dříve, než se nevoliči rozhodují, že k volbám nepůjdou. Ti, kdo pro svou stranu hlasují stabilně, spolu s těmi, kdo se rozhodli, koho budou volit, minimálně v předstihu několika měsíců, společně tvoří více než dvoutřetinovou většinu (69 %), analogický podíl nevoličů, kteří volit nechodí nikdy, nebo kteří se rozhodli k volbám nejt alespoň několik měsíců do voleb, jen lehce přesahuje úroveň dvou pětín (42 %), přičemž naopak podíl těch, kdo se rozhodli víceméně na poslední chvíli, tj. několik dnů před volbami, případně až v průběhu samotných voleb, je srovnatelný a dokonce nepatrně vyšší (45 %), zatímco u voličů se rozhodnutí na poslední chvíli týká jen necelé čtvrtiny (23 %) dotazovaných účastníků krajských voleb. Nevoliči také častěji nebyli s to určit čas svého rozhodnutí a odpovídali, že nevědí, v 6 % případů, zatímco u voličů to bylo jen 1 %.

Podrobnější analýza ukázala, že z hlediska věku se především mezi voliči rozhodnutí posouvá blíže k termínu voleb s jeho poklesem. Zatímco ve věkové kategorii od 65 let výše jsou rozhodnutí o volbě v horizontu několika dní před volbami spíše výjimečnou záležitostí (5 %), mezi voliči ve věku od 25 do 34 let se takto rozhodovaly téměř dvě pětiny (39 %) a v kohortě 35 až 44 let to byla více než čtvrtina (29 %). Mezi nevoliči jsou rovněž rozhodnutí na poslední chvíli méně obvyklá ve věkové kategorii od 65 let výše.

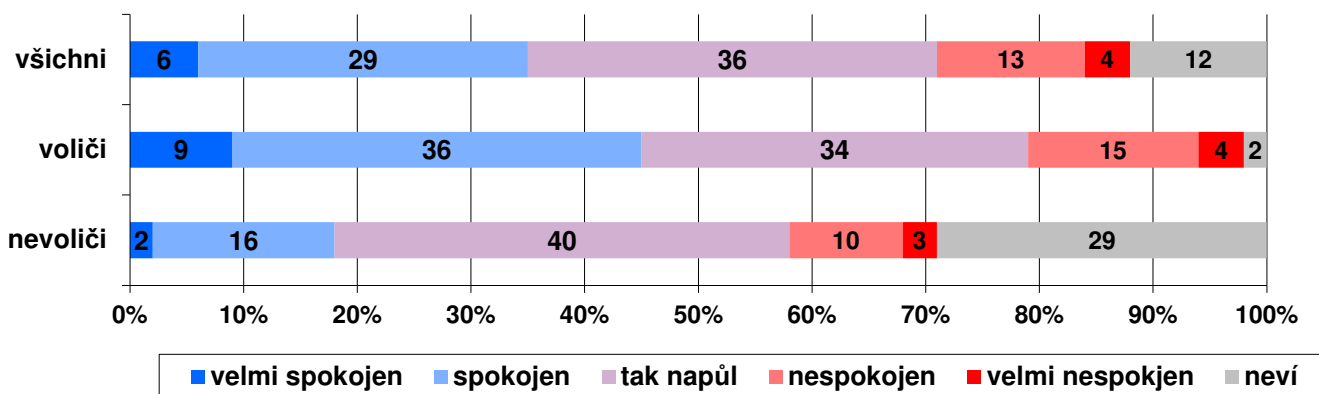
Poslední otázka výzkumu věnovaná krajským volbám zjišťovala, jak jsou dotázaní, kteří mohli volit, spokojeni s výsledkem voleb do jejich krajského zastupitelstva.¹²

¹¹ Otázka (voliči): „Kdy jste se pro tuto stranu definitivně rozhodl(a)?“

Otázka (nevoliči): „Kdy jste se rozhodl(a) nejít k volbám?“

¹² Otázka: „“

Graf 7: Spokojenost s výsledkem voleb do krajských zastupitelstev (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál listopad 2020, 30. 10. - 19. 11. 2020, 985 respondentů starších 18 let, kteří mohli volit v krajských volbách, kombinace metod CAWI a CATI.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 7, celkově s výsledky krajských voleb převládá spokojenost nad nespokojeností, i když relativně nejčastějším hodnocením je vyjádření spokojenosti „tak napůl“, což uvedlo 36 % oslovených potenciálních voličů, kteří se mohli těchto voleb aktivně účastnit. Podíl převážně spokojených činil 35 %, přičemž 6 % zvolilo variantu odpovědi „velmi spokojen“ a 29 % „spokojen“, nespokojenost vyjádřila asi šestina oslovených (17 %), v tom 13 % bylo „nespokojeno“ a 4 % byla „velmi nespokojena“. 12 % respondentů se ovšem v této otázce nedokázalo rozhodnout a zvolilo odpověď „nevím“. Existuje přitom zřetelný rozdíl mezi účastníky voleb a těmi, kdo volit nebyli. Mezi aktivními voliči spokojenost dosahovala úrovně blížící se jedné polovině (45 %) a podíl nerozhodných byl pouze malý (2 %), mezi nevoliči se naproti tomu vyskytoval výrazně nižší podíl spokojených (18 %) a prakticky tři z deseti nevoličů (29 %) se v dané otázce neuměli rozhodnout.

Z podrobnější analýzy dále vyplynulo, že o něco častěji nespokojenost s výsledkem voleb vyjadřují muži (21 %) oproti ženám (13 %). Z hlediska věku se nižší spokojenost s výsledky voleb objevuje u dotázaných z kohorty 45 až 54 let (pouze 22 % „velmi spokojených“ či „spokojených“, srovnatelně velký byl v této skupině i podíl nespokojených). Spokojenost se poněkud zvyšuje spolu se zvyšujícím se stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání a se zlepšujícím se hodnocením materiálních životních podmínek domácnosti. Z hlediska sebezřazení na škále politické orientace jsou spokojenější lidé, kteří se řadí na pravou stranu spektra, na levé straně je naopak vyšší nespokojenost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost – speciál 2020</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Median, s.r.o.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>30. 10. – 19. 11. 2020</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání, ekonomické postavení, frekvence užívání internetu</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>pohlaví, věk, vzdělání, kraj, velikost místa bydliště, ekonomické postavení a užívání internetu, věk x vzdělání, pohlaví x kraj, vzdělání x kraj, velikost místa bydliště x kraj</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1022</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Kombinace dotazování CAWI a CATI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>Q1, Q2, Q3, Q4, Q5, Q6, Q8, Q9, Q10, Q11, Q12, Q15, Q17</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>pv210113</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>13. ledna 2021</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |